

Dinsdagavond
17 december 2024

KERSTCONCERT

Onder leiding van Jakob Gaede

Aanvang: 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

Toegang: € 10, inclusief nazit

**Locatie: Kooger Vermaning, Lagendijk 34,
1541 KC te Koog aan de Zaan**

Welkom bij het Zaans Symfonie Orkest

Beste mensen,

Met veel plezier geven we vanavond dit concert. Het was al langer een wens om ook een kerstconcert te geven. En dat is dit jaar gelukt! Wie weet is dit jaar het begin van een nieuwe traditie. Het is een wat korter concert, met na afloop ruimte om elkaar nog even te ontmoeten. Deze periode staat immers in het teken van ontmoeting en verbinding. Belangrijk, zeker in een tijd waarin het onrustig is in de wereld. U bent daarom van harte uitgenodigd na afloop een kopje met chocolademelk of glühwein met ons te drinken!

Een fijne avond, en voor wie ik niet persoonlijk spreek: alvast fijne feestdagen en tot 2025!

Jeannine Groenheiden
Voorzitter

Programma

Petite Symphonie (voor blazers), deel 1 en 2

--- Charles Gounod, arr. Jakob Gaede

Clair de Lune (uit Suite Bergamasque) --- Claude Debussy

Friede auf Erden (voor strijkers) --- Arnold Schönberg, arr. Jakob Gaede

German Carol Festival (medley) --- arr. James Christensen

Christmas Album, nrs 7, 1, 2 en 6 --- arr. David E. Stone:

- * Choral Prelude --- Johannes Brahms
- * Es ist ein Ros' entsprungen --- Michael Praetorius
- * Christmas Concerto op. 72 nr. 3 --- Felix Mendelssohn
- * Sleigh Ride --- Leroy Anderson

Oh du stille Maria (medley) --- Traditional, arr. Jakob Gaede

Stukken en hun componist

Petite Symphonie CG 560 - Charles Gounod: Het leven van Charles Gounod (Parijs, 1818–1893) wordt gekenmerkt door zogenaamde karakteristieke kunstenaarsallures: uitersten van gemoedstoestanden wisselend tussen ambitie en moedeloosheid, rusteloze werkzaamheid en crisis, beminnelijkheid en twistziek gedrag. In zijn jeugd droomde hij ervan priester te worden en in kloosterlijke afzondering te leven. Hij noemde zichzelf een bepaalde tijd abbé en droeg een soutane.

Gedurende zijn gehele carrière bewoog Gounod zich tussen kerkmuziek en wereldlijke werken. Daarvan getuigt een omvangrijk oeuvre van zangwerken. Iets minder omvangrijk is de lijst van zijn instrumentale werken. Een belangrijk werk is 'Petite Symphonie' voor een zogenaamd dubbel blaaskwintet, verminderd met één fluit. Op verzoek van een Parijs blaasensemble, de 'Société de musique de chambre pour instruments à vent', onder leiding van fluitist Paul Taffanel, schreef hij dit nonet. Het werk werd voor het eerst uitgevoerd in de Salle Pleyel in Parijs op 30 april 1885.

De Petite Symphonie 'en Sib majeur' (in Bes-groot) bestaat uit vier delen. Vandaag spelen wij deel 1 en 2 ('Adagio-Allegro' en 'Andante cantabile') in een arrangement met twee fluiten.

Clair de Lune - Claude Debussy: Als kind ging Claude Debussy (Parijs, 1862-1918) niet naar school en leerde hij van zijn moeder lezen, rekenen en schrijven. Piano spelen was wat wilde en een tante betaalde de lessen. Met resultaat: gehuld in een matrozenpakje betrad hij als tienjarige de statige trappen van het conservatorium.

Debussy was naast pianist ook een vernieuwend componist. Door zijn nieuwe klankkleuren, effecten, ingenieuze harmonieën en het pedaalgebruik is Debussy's bijdrage aan de pianomuziek van de twintigste eeuw vergelijkbaar met die van Chopin in de negentiende eeuw.

Zijn vierdelige pianosuite 'Suite Bergamasque' wordt beschouwd als één van zijn eerste impressionistische stukken. Het is bij het grote publiek beroemd geraakt door het voorlaatste deel, het nachtstuk 'Clair de Lune' (Frans voor 'Maanlicht'). Een gedicht geschreven door de Franse dichter Paul Verlaine in 1869 vormde de inspiratie voor dit deel. Overigens begon hij aan de suite te werken in 1890 en publiceerde deze, na vele revisies, pas 15 jaar later, in 1905.

De (vrijvertaalde) tekst van het gedicht luidt: "Jouw ziel is een uitverkoren landschap, waarop maskers en Bergamasken betovering werpen terwijl ze gaan, luit spelend, en dansend, en alles behalve droevig onder hun fantasie-vermommingsen. Terwijl je in mineur zingt, over allesoverwinnende liefde en een leven zo vriendelijk voor hen. Ze lijken niet te geloven in hun geluk, en hun lied vermengt zich met het maanlicht, met het kalme maanlicht, zo droevig en lieflijk, dat het de vogels in de bomen doet dromen, en de stralen van de fonteinen doet huilen in extase. De hoge, slanke pluimen van de fonteinen tussen de marmeren sculpturen".

Friede auf Erden op. 13 - Arnold Schönberg: Een koorwerk op een gedicht van Conrad Ferdinand Meyer (1825-1898) dat refereert aan de Frans Duitse oorlog van 1870-1871.

Het eerste couplet gaat over het kerstverhaal en in het bijzonder over het lied van de engelen die daarin vrede beloven volgens Lucas 2.14.

De tweede strofe contrasteert deze slogan van vrede met de bloedige daden die in de loop van de tijd hebben plaatsgevonden, ook al werd de roep van de engel met Kerstmis herhaaldelijk herhaald "dringend smekend, stilletjes beschuldigend".

In het derde couplet herinnert Meyer ons aan de hardnekkige overtuiging dat oorlog niet voor altijd de macht kan overnemen: zo iets als gerechtigheid werkt zelfs tijdens gruwelijke oorlogsgebeurtenissen.

De laatste strofe verwijst naar de hoop op een toekomst waarin vrede op eigen kracht de boventoon voert.

Arnold Franz Walter Schönberg (Wenen, 1874–1951) schreef dit werk, zijn laatste tonale compositie, voor een a capella koor. Hij omschreef zijn werk als "een illusie voor gemengd koor". Een illusie in die zin dat hij "deze pure harmonie tussen mensen" voorstelbaar achtte op het moment dat het werd gecreëerd.

Maar tijdens repetities bleek het te veeleisend voor een koor; met name vanwege de techniek en harmonie. Een pianoversie van Anton Webern in 1908 werd als te zwaar terzijde gelegd.

Dirigent Franz Schreker verzocht begin 1911 om een orkestrale ondersteuning voor zijn Philharmonisch Koor. Desgevraagd schreef Schönberg een strijkersversie en een symfonische versie. Met een symfonieorkest vond de première plaats in december 1911. ZSO speelt vandaag de strijkersversie in een arrangement van onze dirigent, Jakob Gaede.

Kerstliederen vormen het tweede, lichtere deel van ons programma, dat wordt geopend met een medley van bekende melodieën, gevolgd door een vijftal losse nummers, waarvan het laatste een bijzonder arrangement is van onze dirigent, met ondermeer een knipoog naar Anton Bruckner.

Orkestsamenstelling (vandaag)

1 ^e viool:	José Vosbergen, Maria Antsukh, Ludo Fassaert, Henk Pijls, Just Meijer
2 ^e viool:	Ellis Verreijt, Dorothé Linders, Anne Dharampal, Ton Roling, Ilias Frieling
Altviool	Jürgen Rodemeijer, Ton Olsthoorn, Ria Slijkhuis
Cello:	Jeannine Groenheiden, Paula Velthuys, Heleen Tolsma, Erica Rijkens
Contrabas:	Saskia Andriessen, Huud Ouwehand
Fluit:	Jacco Verburgt, Christine Calis
Hobo:	Lida Spaans, Isabelle van Beek
Klarinet:	Marcus Prins, Inge Out (t.v.v. Lia Kok)
Fagot:	Remko Littooi, Jurgen Warmerdam
Hoorn:	Simon Wals, Tim Knol
Slagwerk:	Leida Zandstra (pauken), Olga Molenaar (overig)